

PLAATS

Paleis voor Congressen, Keizerslaan, 1000 Brussel
tel. 02/513 41 30

Trein en metro: Centraal Station
Tram: Koningsplein: 92, 93, 94
Bussen: Centraal Station: 38, 65, 66, 71, Schone Kunsten: 71.

INSCHRIJVINGEN

Orga-Med Congress Office
Essenestraat 77, 1740 Ternat
tel. 02/582 08 52 • fax 02/582 55 15
Orga.Med@worldonline.be

- ❖ **Inschrijven** is verplicht via bijgevoegde antwoordkaart.
300 fr. (7,5 €) per persoon
groepen: 150 fr. per persoon (3,75 €)
(documenten en middagmaal inbegrepen)
te storten op rekeningnr. 001-3003382-47.
- ❖ **Simultaanvertaling in de plenaire sessie:** NL-FR/FR-NL
Documenten in de 2 landstalen.
- ❖ **Accreditatie** voor artsen werd aangevraagd.
Aanvraag erkenning vorming van
magistaten werd ingediend.

BELGISCH RAADGEVEND COMITE VOOR BIO-ETHIEK

Tweejaarlijkse conferentie
Woensdag 25 april 2001

Reproductie van 'Une dame écrivant une lettre et sa servante' (detail), J. Vermeer, The National Gallery of Ireland

Voorafgaande wilsverklaringen:
uitdrukking van de rechten van de patiënt?

Paleis voor Congressen, Brussel

De laatste jaren evolueren in Europa de opvattingen over de arts-patiëntrelatie razend-snel. In een wereld waar eerbied voor de autonomie van de patiënt meer en meer op prijs wordt gesteld, raakt het paternalisme van de arts stilaan op de achtergrond. De patiënt is als het ware een partner geworden en heeft meer inspraak en meer verantwoordelijkheid verworven in medische beslissingen. Wat gebeurt er evenwel in talrijke medische omstandigheden waar de patiënt niet in staat is zijn wil te kennen te geven, zoals bij anesthesie, coma, of dementie ?

Een steeds vaker voorgestelde - en in vele landen reeds ingeburgerde - wijze waarop de patiënt zijn wil kan te kennen geven is de voorafgaande wilsverklaring. Bij ons is deze praktijk reeds gekend in verband met het levenseinde, waar men ze vaak ten onrechte "levenstestament" noemt. In de Verenigde Staten wordt ze op brede schaal gebruikt om bepaalde medische zorgen te beperken. In België is het de wettelijke erkende methode voor de toestemming voor orgaanafstand na het overlijden.

Hoe werkt die voorafgaande wilsverklaring? Welke ethische waarden liggen eraan ten grondslag? Wat is haar juridische draagwijdte? Hoe en in welke mate dienen artsen er rekening mee te houden, in het bijzonder in die gevallen waar haar inhoud in botsing zou komen met deontologische plichten?

Op al die vragen - en tal van andere - zal de derde studiedag van het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek een antwoord trachten te formuleren. Sprekers van verschillende disciplines (artsen, juristen, filosofen, ...) uit ons land en uit het buitenland zullen hun ideeën en ervaringen aan elkaar toetsen. Een nieuwigheid: het traditionele debat met de scholen zal worden vervangen door vier verschillende ateliers, om de deelnemers (sprekers, studenten, publiek) meer tijd te geven voor een levendige en diepgaande gedachtewisseling.

Wij hopen dat U talrijk zal deelnemen aan een bezinningsdag over een onderwerp waarmee elk van ons, vroeg of laat, kan worden geconfronteerd.

PROGRAMMA

VOORMIDDAG

08:30

Ontvangst

Voorzitter: Léon Cassiers,
Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek

❖ 09:15 **Opening van de studiedag**
Alfons Van Orshoven, Voorzitter van het
Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek

❖ 09:30 **Inleiding**
Freddy Mortier, filosoof, UGent

❖ 09:55 **Inhoud en modaliteiten van voorafgaande
wilsverklaringen**
Charles-Henri Rapin, arts, Centre interfacul-
taire de gérontologie de Tônex et polyclinique
de gériatrie de Genève, Zwitserland

10:20

Koffiepaauze

❖ 10:50 **Juridische geldigheid van voorafgaande
wilsverklaringen**
Roger Lallemand, jurist
Herman Nijs, jurist, KULeuven

❖ 11:40 **Ethische aspecten van de problematiek**
Michel Dupuis, filosoof, UCL
Etienne Vermeersch, filosoof, UGent

12:30

Middagmaal

NAMIDDAG

PLENAIRE SESSIE: van 14u. tot 17u.

Voorzitter: Yvon Englert,
Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek

❖ 14:00 **Gerichte praktijkervaring met voorafgaande
wilsverklaringen**

Spanje: Juana Teresa Betancor

Nederland: Hans Van Delden

Zwitserland: Maya Olmari-Ebbing

Canada: Trudo Lemmens

België: Jacqueline Herremans

❖ 15:15 **Rondetafel van de sprekers**

met deelname van

Jean-Pierre Baeyens, geriater, discussant en

Mia Doornaert, De Standaard, moderator.

16:00

Koffiepaauze

❖ 16:30 **Slottoespraak:** Micheline Roelandt,
Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek

ATELIERS: van 14u. tot 16u.

1. Mijn lichaam na de dood (Fr.)

- Haute Ecole Léonard de Vinci, Brussel
- Jean-Bernard Otte, chirurg, UCL
- Betty Van Haelewijk, verpleegkundige,
Belgische vereniging ter bevordering van
organen en weefselschenking
- Luc Michel, chirurg, UCL, verslaggever

2. Dementie en voorafgaande wilsverklaringen (Fr.)

- Haute Ecole André Vésale, Luik
- Léon Cassiers, psychiater, UCL
- Guy Lebeer, socioloog, ULB
- Eric Salmon, neuroloog, Ulg, verslaggever

**3. Voorafgaande wilsverklaringen en het
levenseinde (Ned.)**

- Katholieke Hogeschool, Leuven
- Wim Distelmans, radiotherapeut, VUB
- Johan Menten, oncoloog, KULeuven
- Fernand Van Neste, ethicus, UFSIA, verslaggever

**4. Weigering van bepaalde handelingen en
voorafgaande wilsverklaringen (Ned.)**

- Hogeschool, Gent
- Jan Bernheim, oncoloog, VUB
- Thierry Vanswevelt, jurist, UIA
- Bert Broeckert, ethicus, KULeuven,
verslaggever